

Aluksia Hangon Länsisatamassa. Kuva: Nina Häggroth

Sisällysluettelo (pääset artikkeliin klikkaamalla otsikkoa alla)

1. Pääkirjoitus
 2. Kokonaisuuksien näkijä hyvän asian puolesta
 3. Vuoden Hyvä YVA-palkinto Koverharin sataman laajennushankkeelle
 4. Koverharin YVA-menettely
 5. YVA-sääntely ohjaa kohti tiiviimpää yhteensovittamista – Onko sujuvan hankeprosessin tavoittelu johtanut sääntelyn monimutkaistumiseen?
 6. Kokemuksia tuulivoimahankkeiden yhdistetystä menettelystä
 7. Yva ry:n pikkujoulut Tallinnassa virolaisen yva-yhdistyksen (KeMÜ) vieraana 30.11.2019
 8. Haluan kommentoida Impakti-uutiskirjettä
-

1. Pääkirjoitus

Hyvää ja aurinkoista syksyä, jota tosin Korona jonkin verran varjostaa, hyvät Yva ry:n jäsenet. Impakti-lehti julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa pelkästään verkkolehdenä. COVID-19:n aiheuttamat muutokset Yva ry:n vuoden 2020 toiminnassa vähensivät Impakti-lehdessä julkaistavaa materiaalia, koska peruutetusta 2020 YVA-päivästä ei ole kerrottavaa, peruutetusta IAIA:n kansainvälisestä YVA-konferenssista ei ole lehdessä materiaalia eikä yhdistys tehnyt virusuhan takia kesäretkeä tai muitakaan vierailuja, joista on lehdessä ollut yleensä kertomuksia.

Tästä johtuen emme kokeneet perustelluksi tehdä kokonaista painettua lehteä.

Nyt on myös hyvä hetki kokeilla, miten te Yva ry:n jäsenet koette verkkolehden palvelevan itseänne. Verkkolehden voi tehdä ja julkaista monella tavalla, varmaan useammalla kuin painetun paperilehden. Olemme Impaktin toimituksessa valinneet melko paljon käytetyn konseptin, jonka toivomme osoittautuvan hyväksi ja käyttökelpoiseksi, mikäli julkaisemme Impaktia jatkossa myös verkkolehdenä. Sivusto saadaan toivottavasti myös laskemaan lehteä lukeneiden lukumäärän. Jäsenistöltä saamamme palautteen mukaan kehitämme kuitenkin konseptia joko verkkolehdenä tai painettuna paperisena Impakti-lehtienä. Uutiskirjeen lopussa on painike, jonka kautta pääset antamaan palautetta lehdestä. Kaikki palaute on tervetullutta - on palaute sitten uutiskirjeen sisällöstä, ulkoasusta, teknisestä toimivuudesta tai jostain muusta.

Viimeiset vuodet olen toiminut Yva ry:n puheenjohtajana – aika oli antoisaa ja kiitänkin jäsenistöä aktiivisesta osallistumisesta yhdistyksen toimintaan sinä aikana. Toivon myös aktiivisuuden jatkuvan myös uuden puheenjohtajan Mattias Järvisen johdolla.

Erkki Ikäheimo, Impakti-lehden päätoimittaja

[Palaa Sisällysluetteloon](#)

2. Kokonaisuuksien näkijä hyvän asian puolella

Ympäristöbiologi Mattias Järvinen

valittiin Yva ry:n kevätkokouksessa yhdistyksen puheenjohtajaksi. Mattias katsoo, että yhdistyksen toimintaa on jalkautettava virtuaalimaailmaan, YVA-päiville tulisi saada aiempaa enemmän hankevastaavia ja että yhdistyksen strategia pitää päivittää.

Ennen vanhaan tämäkin Teams-haastattelu olisi tehty kasvotusten tai sitten puhelimitse, jolloin taas ei olisi nähnyt kasvoja. Mutta sitten tuli korona ja teetti meillä kauan kaivatun digiloikan. Ainakin meidän kohtaamisesta se teki vaivattoman ja kiireettömän. Lämpärin ruudulle ilmestyy rennonoloinen YVA ry:n puheenjohtaja Mattias Järvinen (FM), joka valittiin tehtävänsä 28. toukokuuta pidetyssä yhdistyksen kevätkokouksessa. Miehellä on 43 vuotta mittarissa ja vuosien YVA-ura takana, toinen mokoma edessä.

Opinnot painottuivat meribiologiaan

Muistan Mattiaksen ajalta, jolloin olimme molemmat mukana tekemässä Seinäjoki-Oulu radan palvelutason parantamisen ympäristövaikutusten arviointia. Elettii vuotta 2005. Mattias oli silloin Rambollilla, johon hän oli päätenyt valmistuttuaan Åbo Akademista. Seinäjoki-Oulu oli Mattiaksen ensimmäinen varsinainen YVA-hanke. Sitä ennen hän ehti olla mukana Rambollin vetämässä hankkeessa, jossa kehitettiin YVA-lainsäädäntöä ja tutkittiin YVA-, SOVA- ja IPPC-direktiivien soveltamista Serbiassa ja Montenegrossa. Hanke oli Mattiaksen ensimmäinen kosketus YVA:aan. Åbo Akademi oli luonteva jatko Porvoossa ruotsinkielisen peruskoulun ja lukion käyneelle Mattiakselle. Åbo Akademiassa hän opiskeli ympäristöbiologiaa, joka painottui meribiologiaan. Lopputyönsä hän teki Itämeren lohen vitamiinipuutesyndroomasta. - Yritin kertoa muille, mitä tein, mutta ei se ikinä onnistunut. Asia oli aivan liian monimutkainen. Huomasin, että tämä ei ole hirveän sosiaalinen duuni, Mattias nauraa.

Nord Stream'in YVA yksi merkittävimpiä

Seinäjoki-Oulu YVA:n jälkeen Mattias jatkoi Rambollilla erilaisten YVA-hankkeiden asiantuntijana ja projektipäällikkönä. Yksi merkittävimpiä tehtäviä oli päävastuullinen rooli Nord Stream -yhtiön hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa, joka valmistui vuonna 2009. Hankkeessa arvioitiin Itämereen pohjassa Viipurista Saksan Greifswaldiin kulkevan kaasuputken rakentamisen vaikutuksia. Pian Nord Streamin jälkeen 2009 Mattias siirtyi FCG:lle kehittämään uusiutuvaan energiaan ja erityisesti tuulivoimaan liittyviä YVA-palveluita, mikä oli Mattiaksen päätehtäviä yhtiössä. FCG oli tuolloin vahvasti painottumassa tuulivoimaan. Vuonna 2015 Mattias Järvinen nimitettiin FCG:n Ympäristöselvitykset ja -suunnittelu -toimialan johtajaksi.

WPD:ssä näkee kokonaisuuksia

Seuraava ja varsin luonteva askel oli siirtyminen Euroopan suurimman tuulivoimakehitysyhtiön, WPD:n palvelukseen, jossa Mattiaksen tehtävänä on hankekehitys, alkaen hankeaihioista aina rakentamisen päättymiseen. - Ympäristökonsultointi tarjoaa sinänsä monipuolisen ja hyvin mielenkiintoisen tehtäväkentän, mutta ajoittain koin haasteellisena sen, että hankkeesta näkee vain pienen palan, mutta nyt WPD:llä pääsee näkemään hankkeen alusta loppuun asti, siis kokonaisuuksia ja vielä hyvän asian puolella, sanoo Mattias. YVA ry:n toimintaan Mattias lähti mukaan 2016, kun häneltä kyseltiin FCG:n edustajaa YVA ry:n hallitukseen. - Kun ei muita vapaaehtoisia löytynyt, päädyin lopulta itse mukaan, toteaa tuore puheenjohtaja.

Yva ry:lle suunnitteilla virtuaaliseminaareja

Pitkän linjan kokeneena YVA-ammattilaisena hän haluaa laittaa itsensä ja osaamisensa likoon YVA ry:n toiminnan kehittämisessä. Ajatuksissa on mm. koulutustietoisuutta sekä aamiais- ja iltapäiväseminaareja YVA-maailman uusista käänteistä – Teamsin välityksellä. Toiminta sopeutuu uuteen. - On korkea aika jalkauttaa yhdistyksen toiminta virtuaalimaailmaan, Mattias toteaa. Mattias kokee tärkeänä, että hankevastaavat saataisiin aiempaa enemmän mukaan YVA-päiville. Työkalut kannattaa teroittaa paremmin, että saadaan heidät mukaan. Se edellyttää, että ollaan ajan hermolla ja seurataan, mitkä ovat vahvasti meneillään tai tuloillaan olevat YVA-toimialat. Heidät pitää saada mukaan, jotta voidaan tarjota tietoa ja koulutusta YVA:sta. Vähän vastaavasti kuin kymmenisen vuotta sitten, kun tuulivoima oli tulossa. Silloin oli tuulivoimatoimijoita runsaasti mukana esim. YVA-päivillä, missä he saivat tietoa ja pääsivät verkostoitumaan eri tahojen kanssa.

Merituulivoima on lähitulevaisuutta

Yhtä lailla on hyvä muistaa, missä juuret ovat. On hyvä olla ajan tasalla siitä, mitä ympäristöhallinnossa tapahtuu YVA:n saralla ja levittää tietoa kentälle. Mattias näkee, että YVA ry:n strategia tulisi päivittää ja asiasta on sovittu viime aikoina hallituksen kanssa. - Merituulivoima on vahvasti tulossa lähitulevaisuudessa, joten kannattaa panostaa siihen, sanoo Mattias. Aihetta oli tarkoitus käsitellä jo kuluneen vuoden kevään YVA-päivässä, joka koronan takia peruuntui. Tavoitteena on siirtää asian käsittely ensi vuoden YVA-päivään ja yrittää saada alan toimijat mukaan.

Ykkös- ja kakkostenori mieskvartetissa

Taustalla kuuluu iloista naurua. Mattiaksen lapsilla, Aronilla 8 ja Erinillä 6, on ilmiselvästi hauskaa. Ei liene epäselvää, että iso osa Mattiaksen vapaa-ajasta kuluu Espoon Henttaalla perheen kanssa. Lisäksi Mattiakselle tärkeä harrastus on laulaminen, joka on seurannut häntä opiskeluvuosien ylioppilaskuorosta. Nykyään hän laulaa ykkös- ja kakkostenoria mieskvartetissa, jonka ohjelmistoon kuuluu serenadeja ja lauluja Finlandiasta Beatlesiin. Koronan takia vaan laulaminenkin on joutunut vähän tauolle. Kolme varttia on mennyt nopeasti iloisen jutustelun merkeissä. Kyselen vielä, olisiko Mattiaksella loppuun jotain lausuttavaa. Hetken mietittyään, hän toteaa, että pyritään sopeuttamaan toiminta korona-aikaan. - Vaikka ei päästäkään verkostoitumaan ja mingeloimaan kuten normaalioloissa, niin yritetään siitä huolimatta saada aikaan jotain tehokasta ja hyödyllistä.

Teksti: Marjo Saukkonen, yleiskaava-arkkitehti, Salon kaupunki

Kuva: Elina Piekkola

Palaa Sisällysluettelo

Ilmakuva Koverharista. Kuva. Rönin kuva

3. Vuoden Hyvä YVA-palkinto Koverharin sataman laajennushankkeelle

Hyvä YVA-palkinnolla palkitun Koverharin sataman laajennushankkeen YVAssa vaikutukset on arvioitu merkittävyyden arvioinnin periaatteita noudattaen, jolloin merkittävät vaikutukset nousevat esiin. Lieventämistoimenpiteiden merkitys vaikutuksiin ja suunnitteluun tulee myös hyvin esille.

Yva ry myöntää vuoden 2020 Hyvä YVA-palkinnon Koverharin sataman laajennushankkeen ympäristövaikutusten arvioinnille. Hankkeesta vastaavana menettelyssä toimivat Hangon Satama Oy ja Väylävirasto. YVA-konsulttina toimi Ecobio Oy ja yhteysviranomaisena Uudenmaan ELY-keskus.

Yva ry myöntää vuosittain Hyvä YVA-palkinnon vaikutusten arvioinnin kannalta ansiokkaasta menettelystä. Palkinto myönnetään menettelylle, jossa vaikutusten arviointi on toteutettu esimerkillisellä tavalla jollakin arvioinnin osa-alueella tai joka kokonaisuudessaan on ollut esimerkillinen tuoden uusia käytäntöjä vaikutusten arvioinnin toteuttamiseen.

Nyt palkittavassa menettelyssä vaikutusten arviointi ja Natura-arviointi ovat vaikuttaneet selkeästi hankkeen suunnitteluun ja sen reunaehtoihin. Lukuisista hankevaihtoehtoista on arvioinnin myötä noussut esiin vaihtoehto, jota hankkeesta vastaava esittää jatkosuunnitteluun.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi on tärkeässä roolissa Koverharin sataman laajennuksen arviointiselostuksessa. Vaikutukset on arvioitu kattavasti noudattaen merkittävyyden arvioinnin periaatteita. Selkeällä raportoinnilla merkittävät vaikutukset nousevat arvioinnissa myös erityisen hyvin esiin. Arvioinnissa on mahdollisuus seurata konkreettisten lieventämiskeinojen merkitystä vaikutusten muodostumiseen ja hankkeen suunnitteluun. Vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu sekä ilman suunniteltuja lieventämiskeinoja että niiden kanssa.

Koverharin sataman laajennushankkeen YVA-aineisto on selkeästi ja lukijaystävällisesti toteutettu. Vaikutusten arvioinnin pääkohdat ja ydinasiat on koottu arviointiselostukseen, jota täydentävät lukuisat erillisselvitykset.

YVA-aineistoon voi tutustua osoitteessa
www.ymparisto.fi/koverharinsatamanlaajennusYVA

Palaa Sisällysluetteloon

Aluksia Hangon Länsisatamassa. Kuva Nina Häggroth

4. Koverharin YVA-menettely

Hyvä YVA-palkitun Koverharin sataman YVA-menettelyhankkeen projektipäällikkö Masi Mailammi Ekobiosta kertoo, että hanke oli Uudenmaan ELY:n ensimmäinen uuden YVA-lain mukainen hanke. Hangon Satama ottaa terästehtaan sataman kaupalliseen käyttöön ja rakentaa uusia laitureita ja syventää väyliä. Hankkeen ympäristön ainutlaatuisuus teki YVA-hankkeesta poikkeuksellisen. Hanke sijaitsee Natura-alueella, lähietäisyydellä on myös muita suojelualueita, rantojen suojelualueita, tärkeitä pohjavesialueita, sekä muita huomioon otettavia kohteita.

Koverharin sataman YVA-menettely käynnistyi talvella 2017. Hankkeelle perustettiin ohjausryhmä, joka ohjasi YVA-menettelyä, sekä seurantaryhmä, jota tiedotettiin YVA-menettelyn kulusta. YVA-ohjelmaa valmisteltiin jo aiemmin keväällä ja se tuli vireille toukokuussa 2017, vain muutama viikko uuden YVA-lain (252/2017) voimaantulon jälkeen. Näin Koverharin sataman YVA-hankkeesta tuli Uudenmaan ELY-keskuksen ensimmäinen uuden lain mukainen hanke. Hanketta esiteltiin yleisölle ensimmäisen kerran elokuussa 2017.

Ympäristö- ja muita lupahakemuksia on vireillä

YVA-selostuksen laatiminen käynnistettiin syksyllä 2017. Arviointeihin liittyi kuitenkin tarve Natura 2000 -alueeseen liittyville luontokartoituksille, jotka voitiin suorittaa vasta seuraavana kesänä. Natura-arvioinnin suoritti Kala- ja vesitutkimus Oy. Vaikutusten arviointi jatkui vasta kesällä 2018 ja YVA-selostus viimeisteltiin syksyllä. Tuloksia esiteltiin yleisölle keväällä 2019 ja ELY-keskus antoi YVA-selostuksesta perustellun päätelmänsä kesäkuussa 2019. Tällä hetkellä toiminnan ympäristölupahakemus on vireillä ja hankkeelle haetaan lisäksi vesilupaa uusien laiturien rakentamiselle, vesialueiden ruoppaukselle sekä ruoppausmassojen sijoittamiselle mereen.

YVA-menettely oli hyvin laaja kokonaisuus, sillä Hangon Satama Oy:n tarkoituksena on ottaa vanhan terästehtaan teollisuussatama kaupalliseen käyttöön, rakentaa satamaan jopa neljä uutta laituria ja syventää satamaan johtava väylä kulkusyvyydeltään 14 metriin. Hankkeessa arvioitiin yhteensä kuutta eri toteutusvaihtoehtoa. Hankkeesta teki poikkeuksellisen myös sen ainutlaatuinen ympäristö. Hankealue sijaitsee suojellulla Natura-alueella ja sen läheisyydessä on luonnonsuojelualueita, rantojen suojeluohjelmaan kuuluvia alueita sekä vedenoton kannalta tärkeitä pohjavesialueita. Lisäksi hankkeen vaikutuspiirissä on vapaa-ajan asuntoja, Tvärminnen eläintieteellinen asema sekä Puolustusvoimien Syndalenin ampuma-alue.

Vaikutukset ilman torjuntakeinoja ja niiden kanssa

Herkän ympäristön ja laajan asianosaisten joukon takia hankkeesta tehtiin useita erillisselvityksiä ja pyydettiin asiantuntijalausuntoja. YVA-hankkeen keskeisemmäksi teemaksi suunnittelutyössä ja ohjausryhmän palaverissa nousi keinot, joilla ehkäistään ja vähennetään haitallisia ympäristövaikutuksia. Koska Natura-alueen suojeluarvot eivät saa merkittävästi heikentyä hankkeen seurauksena, haittojen ehkäisykeinojen tuli olla konkreettisia ja toimivaksi todettuja. Ympäristövaikutukset arvioitiin ilman torjuntakeinoja ja niiden kanssa, jotta asianomaiset pystyivät tarkastelemaan keinojen riittävyyttä. Arvioinnin tulosten esittämisessä käytettiin IMPERIA-hankkeessa määritettyjä arviointikriteerejä, jotta hankkeen vaikutuksia pystyttiin vertailemaan muihin isoihin ruoppausprojekteihin.

Uusi lainsäädäntö toi haasteita

Toimeksiantajan, Hangon Satama Oy:n näkökulmasta projekti on ollut erittäin onnistunut. Yhteistyö kaikkien osapuolten, konsulttien, paikallisten viranomaisten, Uudenmaan ELY-keskuksen, ym. toimijoiden kanssa on sujunut hienosti. Yhteiset tavoitteet ja näkemykset alueen kehittämismahdollisuuksista löytyi jo projektin alkuvaiheessa. Edessä oli uuden lainsäädännön myötä monta haastetta, mutta yhteistuumiin näihin pystyttiin löytämään hyvät ratkaisut. Sivussa oli myös koko ajan meneillä Koverharin alueen uuden asemakaavan valmistelu ja näissä molemmissa projekteissa voitiin hyödyntää yhteistä dataa ja selvityksiä.

Tämä uuden sataman YVA Suomenlahden ainutlaatuisessa rannikkomiljöössä on oiva esimerkki erittäin menestyksellisestä projektista. Projekti istuu hyvin yhteen Hangon Satama Oy:n ympäristöpolitiikkaan ja yhtiön tavoitteisiin löytää kestäviä ratkaisuja uuden sukupolven sataman toimintaan. On pystytty tunnistamaan huonot vaihtoehdot ja korvaamaan niitä ympäristöystävällisimmillä

toimintatavoilla, jotka samalla tehostavat yhtiön ydinliiketoimintaa.

Ohjaus- ja seurantaryhmät toimivat hyvin

Konsultin näkökulmasta on oltava erityisen tyytyväinen, että todella laajat selvitykset ja arvioinnit saatiin tiivistettyä selkeäksi YVA-selostukseksi. Asiantuntija-arvioita tukevat kattavat paikkatietanalyysit, ja selkeiden karttaesitysten laatiminen ilahduttavat aina. Lisäksi ohjaus- ja seurantaryhmät toimivat todella hyvin. Ohjausryhmä koostui valtion ja kunnan ympäristönsuojelu- ja maankäyttöviranomaisista ja heidän kanssa käyty suunnittelupalaverit tekivät arvioinnista todella kattavan. Myös YVA-menettelyn vaikuttavuus näkyi hankkeessa hyvin: yksi hankevaihtoehto todettiin vaikutusten arvioinnin perusteella haitalliseksi Natura-alueen suojeluarvoille, joten se korvattiin uudella, ympäristön kannalta paremmalla vaihtoehdolla.

Teksti: Masi Mailammi, FM, Johtava konsultti, Ecobio Oy

Palaa Sisällysluetteloon

5. YVA-sääntely ohjaa kohti tiiviimpää yhteensovittamista – Onko sujuvan hankeprosessin tavoittelu johtanut sääntelyn monimutkaistumiseen?

Uudessa YVA-sääntelyssä painotetaan YVA:n tiiviimpää suhdetta muuhun ympäristölainsäädäntöön ja mahdollistetaan ympäristövaikutusten arviointi myös muun lain mukaisessa menettelyssä. YVA-menettelyä koskevan yhteensovittamissääntelyn tavoitteena on tehostaa ja sujuvoittaa YVA:n integrointia muiden ympäristöllisten arviointi- ja lupamenettelyjen kanssa. Sujuvoittamisen tavoittelu yhteensovittamista painottamalla on kuitenkin paikoitellen johtanut sääntelyn pirstaloitumiseen. YVA-lakiin kokonaisuudistuksen yhteydessä lisätty ennakoneuvottelu korostuukin sovitettaessa yhteen YVA-menettelyä ja ympäristöllisiä sektorilakeja.

Ympäristövaikutusten arviointi on ennaltaehkäisevään ympäristönsuojeluun tähtäävä menettely, jonka vaikuttavuus konkretisoituu ympäristöllisissä lupapäätöksissä. Kun YVA-lainsäädäntö uudistettiin vuonna 2017, uudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena oli ympäristövaikutusten arviointiin liittyvien menettelyjen sujuvoittaminen sekä YVA-menettelyn yhteensovittaminen muiden ympäristöllisten arviointi- ja lupamenettelyjen kanssa. Lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä YVA-menettelyn integrointia Natura-arvioinnin ja hanketta koskevan kaavoituksen kanssa vahvistettiin, ja samalla uuteen YVA-lakiin (252/2017) kirjattiin mahdollisuus menettelyjen kokonaishallintaan ja sujuvoittamiseen tähtäävään ennakoneuvotteluun. Sittenmin annetun YVA-lain muutoksen (768/2019) myötä YVA-menettelyn yhteensovittaminen on mahdollista osittain myös ympäristölupa- ja vesitalouslupamenettelyjen kanssa 1.9.2020 alkaen.

Sääntely ohjaa kohti tiiviimpää yhteensovittamista

Voimassa oleva YVA-sääntely ohjaa ja mahdollistaa ympäristövaikutusten

arvioinnin yhteensovittamisen Natura-arvioinnin sekä hanketta koskevan kaavoitusmenettelyn kanssa. Lähtökohtaisesti Natura-arviointi tulee aina tehdä YVA-menettelyn yhteydessä, ellei yhteensovittamatta jättämiselle ole erityisiä perusteita. Vaikka YVA-menettelyn ja Natura-arvioinnin integrointi oli mahdollista jo ennen YVA-lain kokonaisuudistusta, uudessa YVA-laissa Natura-arvioinnin ja YVA-menettelyn mukaisen arvioinnin suhdetta tiivistettiin ja täsmennettiin velvoittavampaan muotoon. Hanketta koskevan kaavoituksen osalta YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamisessa on sen sijaan enemmän valinnanvaraa, kun YVA-menettely voidaan toteuttaa kolmella eri tavalla: YVA voidaan tehdä osana kaavoitusprosessia, yhteensovittaminen voi koskea vain menettelyjen kuulemisia tai YVA ja hankekaavoitus voidaan suorittaa kokonaan erillisinä menettelyinä.

YVA- ja ympäristöllisten lupamenettelyjen suhde huomioitiin konkreettisemmin kuitenkin vasta valmisteltaessa ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamislakia (764/2019). YVA-lakiin tehdyn muutoksen seurauksena YVA-menettely on 1.9.2020 alkaen mahdollista sovittaa osittain yhteen myös ympäristölupamenettelyn sekä vesilain (587/2011) mukaisen lupamenettelyn kanssa – jatkossa selvitystarpeet sovitetaan arviointiohjelmassa tarpeen mukaan yhteen ja arviointiselostukseen ja lupahakemukseen sisällytettäviä selvityksiä voidaan laatia myös yhteisesti. Samalla mahdollistettiin YVA-menettelyn yhteiskuulemiset ympäristölupamenettelyn ja vesilain mukaisen lupamenettelyn osalta.

Rajattu mahdollisuus yhteiskuulemisiin lupamenettelyjen kanssa

YVA-lain muutos mahdollistaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja arviointiselostuksesta kuulemisen yhdessä muun lain mukaisen kuulemisen kanssa siten kuin siitä erikseen kyseisessä sektorilaissa säädetään. Ympäristönsuojelulain mukaisen menettelyn osalta YVA-lain kuulemiset voidaan jatkossa sovittaa yhteen kahdessa tilanteessa: muutoshankkeissa arviointiselostuksen kuuleminen on mahdollista toteuttaa ympäristölupalupahakemuksesta kuultaessa ja toisaalta arviointiselostuksen kuuleminen on mahdollista toteuttaa lupahakemuksen kuulemisessa myös silloin, kun kyse perustellun päätelmän saattamisesta ajan tasalle. Yhteiskuulemisten mahdollisuus on kuitenkin rajattu suhteellisen kapeaksi: yhteensovittaminen on mahdollista vain silloin, kun hankkeella ei ole sen sijainnin, laajuuden ja teknisten ominaisuuksien kannalta muita kuin lupahakemuksessa esitetty toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Täten yhteensovittaminen tulee todennäköisesti kyseeseen vain sellaisten hankkeiden kohdalla, joissa on kyse olemassa olevan toiminnan laajentamisesta tai sen muuttamisesta. Vesilain osalta yhteensovittaminen on ympäristölupamenettelystä poiketen rajattu koskemaan yksinomaan arviointiselostuksesta kuulemista vesitalouslupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä niissä tilanteissa, joissa menettelyt ovat samaan aikaan vireillä ja kyse on arviointiselostuksen täydentämisestä perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi.

	Natura-arviointi (YSL)	Kaavoitus (MRL)	Ympäristölupa (YSL)	Vesitalouslupa (VL)
Ympäristö- vaikutusten arviointi- menettely (YVAL)	Natura-arvioinnin tekeminen tapauksen mukaan osana YVA- menettelyä YVAL 4.2 §, LSL 65.4 §	Ympäristövaikutuste- n arvioiminen kaavoitusmenettelys- sä YVAL 5.1 ja 5.3 § MRL 9.3 §	Hanketta koskevan ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupahakemuksen käsittelyn edellyttämien selvitystarpeiden yhteensovittaminen tarpeen mukaan arviointiohjelmassa sekä arviointiselostukseen ja lupahakemukseen sisällytettävien selvitysten yhteinen laatiminen (YVAL 4.1 §) YVAL 22.1 a §*	Hanketta koskevan ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupahakemuksen käsittelyn edellyttämien selvitystarpeiden yhteensovittaminen tarpeen mukaan arviointiohjelmassa sekä arviointiselostukseen ja lupahakemukseen sisällytettävien selvitysten yhteinen laatiminen (YVAL 4.1 §) YVAL 22.1 a §*
		YVA-ohjelmasta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma- sta (OAS) kuulemisten yhteensovittaminen YVAL 22 § MRL 62 a §	Arviointiselostuksesta kuuleminen lupahakemuksesta tiedottamisen yhteydessä YVAL 5.2 ja 5.4 §* YVAL 22.2 a §* YSL 44.1 a §*	Arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen lupahakemuksesta tiedottamisen yhteydessä YVAL 5.2 ja 5.4 §* YVAL 20 § YVAL 27 § VL 11 a §
		YVA-selostuksesta ja kaava-luonnoksesta kuulemisten yhteensovittaminen YVAL 22 § MRL 62 a §	Arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen lupahakemuksesta tiedottamisen yhteydessä YVAL 5.2 ja 5.4 §* YVAL 27.1 § YSL 44.2 a §*	
		Erilliset menettelyt	Erilliset menettelyt	Erilliset menettelyt

YVA-menettelyn yhteensovittamismahdollisuudet. (Voutilainen 2020)

* Voimaan 1.9.2020.

Sirpaloituneet yhteensovittamistilanteet – valinnanvapaudesta valinnanvaikeus?

Vaikka uudistettu YVA-lainsäädäntö tehostaa ympäristöllisten arviointi- ja lupamenettelyjen integraatiota ja pyrkii luomaan sujuvamman sääntelykehiksen hankkeiden arviointi- ja lupamenettelyn kentälle, ovat YVA-lain mukaiset yhteensovittamistavat ja -tilanteet ennen kaikkea riippuvaisia siitä sektorilaista, johon YVA halutaan integroida. YVA-menettelyn yhteensovittamistavat ja -tilanteet ovat varsin hajanaisia – yhteensovittaminen voi olla velvoittavaa tai vapaaehtoista, se voi kattaa koko menettelyn tai vain osan siitä, tai toisaalta yhteensovittaminen voidaan tehdä useilla eri tavoilla tai vain tiettyjen hankkeelle asetettujen ehtojen täyttyessä. Lisäksi yhteensovittamista koskeva sääntely koostuu useista erillisistä säännöksistä, jotka ovat toisiinsa kytköksissä viittaussäännösten kautta. Päällekkäiset ja toisiaan täydentävät säädökset lisäävät ja monimutkaistavat sääntelyä ja johtavat jopa sääntelyn sirpaloitumiseen. Voitaneenkin todeta, että yhteensovittamista koskeva sääntely ei muodosta yhtenäistä, selkeää järjestelmää YVA:n integroinnille. YVA-menettelyn toteuttaminen osana muita ympäristöllisiä arviointi- ja lupamenettelyjä on lähtökohtaisesti kiinni hankkeesta vastaavan valinnasta. Hankevastaavan valinnanvapaus mahdollistaa suuresti vaihteleville hankekokonaisuuksille tapauskohtaisesti räätälöidyn yhteensovittamisen, mutta sääntelyllisesti sujuvamman ja tehokkaamman YVA-hankeprosessin kompastuskivenä on, että yhteensovittaminen saattaa pahimmillaan kompastua vaihtoehtojen paljouteen jo ensimetreillä. Mikäli YVA-menettelyn ja kaavoituksen

tai muun ympäristöllisen lupamenettelyn yhteensovittaminen nähdään toiminnanharjoittajan näkökulmasta epäselvänä tai monimutkaisena, on hyvin todennäköistä, että integroinnin hankaluudet johtavat siihen, että YVA-menettely suoritetaan jatkossakin omana menettelynään.

Ennakkoneuvottelu yhteensovittamisen työkaluna

YVA-menettelyn vaikuttavuus perustuu sen lupa- ja muita päätöksiä valmistelevaan ja tukevaan tavoitteeseen. Jotta YVA-menettelyn ja muun ympäristöllisen arviointi- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen voidaan toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti ja hankeprosessin polku pysyy selkeänä, on hankkeen etenemisen suuntalinjat tarkoituksenmukaista selvittää ennen hankkeeseen ryhtymistä. Menettelyjen yhteensovittamisen kannalta keskeinen väline on YVA-lain 8 §:n mukainen mahdollisuus ennakkoneuvotteluun, jossa suuntalinjat hahmotellaan hankkeen alkuvaiheessa.

Ennakkoneuvottelun merkitys korostuu erityisesti hanketta koskevan arviointi- ja lupamenettelyjen kokonaiskuvan, muun muassa hankkeen vaatimien lupien, menettelyjen aikataulujen sekä selvitysten hahmottamisen kannalta, mutta myös siinä, että sekä hankkeesta vastaava että toimivaltaiset viranomaiset tunnistavat kyseistä hanketta koskevat yhteensovittamisen mahdollisuudet.

Hankevastaavan, yhteysviranomaisen sekä muiden tarvittavien viranomaisten kanssa pidettävä ennakkoneuvottelu mahdollistaa sen, että hanketta koskevia eri lakien mukaisia selvitysvelvoitteita tarkastellaan etukäteen ja suunnitellaan, miten selvityksiä ja vaiheita hankkeessa olisi mahdollista yhdistää. Koska menettelyjen yhteensovittaminen edellyttää hankevastaavan tekemää valintaa, on ennakkoneuvottelu hyvä tilaisuus tarkastella yhteensovittamisen mahdollisuuksia sekä sen hyötyjä ja kustannuksia. Viranomaisilta saadulla ohjauksella ja neuvonnalla on myös vaikutusta hankkeeseen ryhtyvän halukkuuteen valita integroitu menettely.

Kohti sujuvampaa yhteensovittamista

Uuden YVA-lain mukaiset yhteensovittamistilanteet ovat vielä jokseenkin harvassa, ja soveltamiskäytäntöä on vähän. Vastaavasti syksyllä voimaan tuleva osittainen yhteensovittamismahdollisuus ympäristöluvan ja vesilain mukaisen luvan kanssa muuttaa YVA:n ja lupalakien suhdetta tiiviimmäksi ja tuo yhteensovittamisen kentälle uusia mahdollisuuksia, mutta samalla myös haasteita. Menettelyjen yhteensovittaminen vaatii tapauskohtaista tunnistamista ja sujuvaa yhteistyötä, mihin ennakkoneuvottelu tarjoaa työkalun.

Yhteensovittamista ei tulisi kuitenkaan tehdä vain yhteensovittamisen ilosta – sujuvimman ja selkeimmän hankeprosessin valitseminen vaatii tapauskohtaista arviointia siinä, mitkä vaiheet kannattaa tehdä käsi kädessä, ja missä vaiheissa on selkeämpää pitää YVA erillään päätöksentekoprosessista. Loppujen lopuksi YVA-menettely on ohjauskeino, jossa kerätään tietoa tukemaan päätöksentekoa hanketta koskevassa lupamenettelyssä, ja joka konkretisoituu lupapäätösten ja -määräysten muodossa nivoen yhteen arviointi- ja lupamenettelyt.

Yhteensovittamisessa tuleekin varmistaa, ettei hankeprosessissa menettelyjen sujuvoittaminen heikennä YVA:n vaikuttavuutta tietoa tuottavana menettelynä.

Teksti ja kuva: Elina Voutilainen (HTM, ympäristöoikeus)

[Palaa Sisällysluetteloon](#)

6. Kokemuksia tuulivoimahankkeiden yhdistetystä menettelystä

Vaikka yhdistetty menettely on vielä uusi, on luvitusprosessissa päästy suoraviivaistamis- ja yksinkertaistamistavoitteisiin – kertoo Leila Väyrynen kokemuksistaan. Kahrakan tuulipuistohankkeen asiakirjoihin panostettiin, koska se oli ensimmäinen yhteismenettelyssä tehty tuulipuistohanke ja toimii mallina tuleville hankkeille.

YVA-lain uudistuksen myötä tuli mahdolliseksi toteuttaa YVA-menettely muun lain mukaisessa menettelyssä.

Tuulivoimahanke on hyvä esimerkki hanketyypistä, johon yhteismenettely sopii mainiosti. Tuulivoimahankkeissa laaditaan tyypillisesti sekä kaava että ympäristövaikutusten arviointi, eli YVA. Nämä laajat, suurelta osin samoja selvityksiä sisältävät kokonaisuudet on nyt mahdollista yhdistää yhteismenettelyyn tietyin reunaehdoin. Yhteismenettelyä voidaan soveltaa silloin, jos ympäristövaikutukset on mahdollista selvittää muun lain mukaisessa menettelyssä (tuulivoiman tapauksessa kaavoitusmenettelyssä). Yhteismenettelyä ei voida soveltaa, jos hanke sijoittuu useamman kunnan alueelle tai hankkeesta vastaavana toimii kunta.

Palautteen antamisessa on ollut aiemmin ongelmia

Tuulivoimahankkeissa on jo aikaisemminkin totuttu hankkeiden YVA-menettelyn ja kaavoituksen läpivientiin ajallisesti hyvin lähellä toisiaan. YVA-lain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kuulemisia on järjestetty samanaikaisesti ja hanketta on esitelty samoissa yleisötilaisuuksissa. Vaikka yleisö onkin näin saanut hankkeen molemmista prosesseista tietoa yhdellä kertaa, on palautteen antaminen ollut hämmennystä aiheuttavaa. Aina ei ole ymmärretty sitä, että YVA-asiakirjoista mielipiteet tulee osoittaa Ely-keskukselle ja kaava-asiakirjoista kunnalle. Hyvin usein on törmätty siihen, että esimerkiksi Ely-keskukselle tullut palaute koskee pelkästään kaava-asiakirjaa tai päinvastoin.

Yhdistetty hanke kokoaa sekä YVA- että kaavoitusmenettelyn tiedot samaan asiakirjaan. Näin hankkeen kehittymistä on aiempaa helpompi ja yksinkertaisempi seurata ja myös palautteen antaminen yksinkertaistuu, kun se osoitetaan pelkästään kunnalle. Asianosaiset, kuten maanomistajat ja alueen asukkaat, löytävät kaiken tarvitsemansa tiedon yhdestä paikasta, ja osallistuminen kaavoituksen eri vaiheisiin on selkeämpää.

Prosessi itsessään on kaikille tahoille vielä suhteellisen uusi, mutta kunhan yhdistetyllä menettelyllä toteutettuihin hankkeisiin syntyy rutiini, niin luvituksen aikataulu nopeutuu. Yhteismenettelyn tavoitteena on ollut suoraviivaistaa ja

yksinkertaistaa luvitusprosessia. Kokemukseni mukaan näihin tavoitteisiin on uudistuksella päästy.

Tuulivoiman luvitus oli tuttua Pohjois-Pohjanmaalla

Minulla on ollut etuoikeus toimia YVA-puolen projektipäällikkönä Suomen ensimmäisessä yhteismenettelyllä toteutettavassa tuulipuistohankkeessa, Oulaisten Karahkan hankkeessa. Kaavan laatimisesta FCG:llä on vastannut Janne Tolppanen. Miten YVAn ja kaavan yhdistäminen on käytännössä sujunut?

Hankkeesta vastaavan ehdotuksesta sovittiin hankkeen ennakkoneuvottelussa Ely-keskuksen ja kaupungin yhteisellä päätöksellä yhteismenettelyn toteuttamisesta. Pohjois-Pohjanmaalla on runsaasti rakennettua tuulivoimaa, joten tuulivoimaloiden luvittaminen on hyvin tuttua sekä Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukselle, että meille FCG:n konsulteille. Oulaisissa ei ennestään rakennettuja tuulivoimaloita ole, mutta kaupungissa oli toteutettu aikaisemmin yhden tuulivoimahankkeen yleiskaavoitus. Koska eri tahoilla oli jo runsaasti kokemusta tuulivoiman luvittamisesta, haluttiin olla etunenässä kehittämässä yhdistettyä menettelyä. Tunnistettiin se tosiasia, että ensimmäisiä yhteismenettelyssä valmistuvia asiakirjoja tullaan laajasti käyttämään mallina laadittaessa vastaavia asiakirjoja muissa hankkeissa ja sen takia asiakirjatyöskentelyyn haluttiin panostaa. Ennakkoneuvottelussa sovittiinkin, että asiakirjojen yhdistämistä työestetään työneuvotteluissa kaupungin, Ely-keskuksen ja konsultin kesken. Lainsäädäntö tai ympäristöministeriön ohjeistus ei sinällään ohjaa yhdistettyjen asiakirjojen tarkkaa muotoa, ainoastaan sisältövaatimuksia, joten työstäminen piti aloittaa ihan puhtaalta pöydältä.

Kaupungin kaavaviranomainen vetäjänä oli selkeä ratkaisu

Yhteismenettelyn aikana järjestettiin eri hankevaiheissa epävirallisia työneuvotteluja ja viestien vaihtoa Ely-keskuksen, kaupungin ja konsultin välillä. Asiakirjojen muotoa ja sisältöä muokattiin yhdessä. Tässä yhteydessä haluankin lausua yhdessä kollegani kanssa kiitokset sekä Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen, että Oulaisten kaupungin henkilöille, jotka osallistuivat yhteismenettelyn aikana asiakirjojen kehittämiseen ideoiden, kommenttien ja tarkistuskierrosten muodossa. Uskon, että saimme hyvät mallikappaleet aikaiseksi!

Suunnitellun tuulivoimapuiston maanomistajat ja lähialueen asukkaat ovat saaneet tietoa hankkeesta kaupungin nettisivuilta, Ely-keskuksen nettisivuilta ja hanketoimijan nettisivuilta myös nähtävilläoloaikojen ulkopuolella. Yhteismenettelyn yleisötilaisuuksissa on ollut runsas osanotto ja tuulivoiman vaikutuksista lähiasukkaille ja kaupungille on käyty vilkasta keskustelua puolesta ja vastaan. Yhteismenettelyä prosessina vetää kaupungin kaavoitusviranomainen. Mielestäni tämä on näkynyt kuntalaisten suuntaan selkeämpänä ja helpommin lähestyttävämpänä tahona kuin ehkä vähän vieraammaksi koettu Ely-keskus -vetoinen prosessi.

Paluuta vanhaan ei enää ole

Suomen ensimmäinen tuulivoimapuiston yhdistetty YVA- ja kaavoitusmenettely on nyt loppusuoralla. Kesällä 2017 aloitettu Oulaisten Karahkan tuulivoimapuistohanke ei ole ainoa käynnissä oleva yhteismenettelyllä toteutettu hanke, mutta se oli ensimmäinen, josta saatiin yhteysviranomaisen perusteltu

päätelmä. Jäljellä on enää kaavan hyväksymismenettely syksyllä 2020.

Vastuullani on jo useita muitakin käynnissä olevia YVA/kaava - yhteismenettelyjä, samoin kollegoillani FCG:llä. Vaikka yhteismenettely ei ole vielä muuttanut konsultin työsarkaa näissä hankkeissa merkittävästi, koska erilaisten selvitysten laajuus ja vaikutusten arviointi on saman sisältöinen kuin erillisessä YVA-menettelyssäkin, uudistuksella on mielestäni menty oikeaan suuntaan luvituksen sujuvoittamisessa. Vanhaa prosessia ei jää kaipaamaan.

Teksti: Leila Väyrynen, projektipäällikkö, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

[Palaa Sisällysluetteloon](#)

7. Yva ry:n pikkujoulut Tallinnassa virolaisen yva-yhdistyksen (KeMÜ) vieraana 30.11.2019

Yva ry sai kutsun virolaisen ympäristövaikutusten arviointi -yhdistyksen vieraaksi, ja matka Tallinnaan päätettiin toteuttaa 30.11.2019. Samalla vietettiin myös yhdistysten yhteiset pikkujoulut. Tässä kuvasatoa matkalta.

Yva ry:n hallitus kokoontui menomatkalla merellisissä tunnelmissa.

Hendrik Puhkim (oranssissa takissa), toinen Skepast & Puhkim OÜ:n omistajista, otti matkalaiset vastaan toimistollaan Mustamäessä.

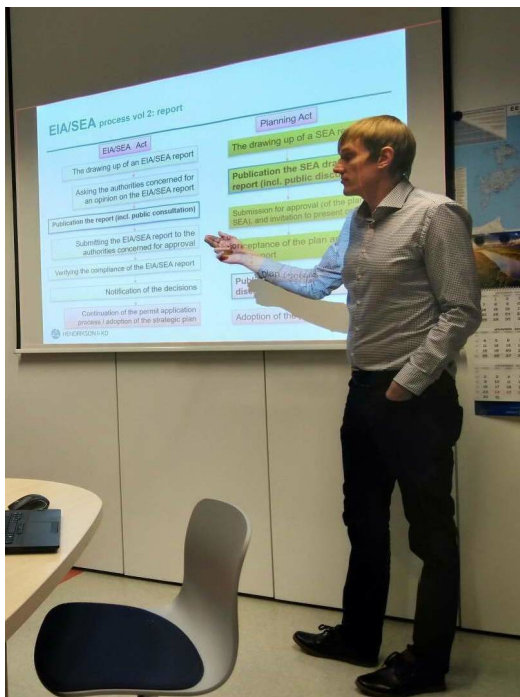
Iltapäivä kului suomalaisten ja virolaisten valmistelemien yv-esitysten parissa.

Skepast & Puhkim OÜ on Ramboll Eesti AS:n perillinen ja tarjoaa infrastruktuuriin, maankäytön suunnitteluun ja ympäristöön liittyviä konsultointipalveluja. Tutustuimme toimistotiloihin ja siellä esillä oleviin valokuviiin toteutetuista projekteista.

Karoliina Jaatinen Afry Oy:stä esitteli mielenkiintoisen Helsinki-Tallinna-tunnelihankkeen aluillaan olevaa yv-prosessia.

Jaak Järvekülg Hendrikson & Ko:sta
toi esille Viron yva-prosessin
erityispiirteitä.

Päivän jälkeen siirryimme
"pikkujouluillalliselle" ravintola
Rucolaan.

Tästä on hyvä jatkaa maiden välistä yhteistyötä. Seuraavaksi saamme virolaisia vieraita kevään 2021 Yva-päivään.

Kuvat: Titta Makkonen, Yva ry, sihteeri ja Juha Syväranta, projektijohtaja, Alleco Oy

Teksti: Titta Makkonen

[Palaa Sisällysluetteloon](#)

8. Haluan kommentoida Impakti-uutiskirjettä

Otamme mielellämme vastaan kommenttisi ja/tai mielipiteesi tästä julkaisusta
- on palaute sitten lehden sisällöstä, ulkoasusta, teknisestä toimivuudesta (selaimesta riippuen tekninen toiminta saattaa vaihdella) tai jostain muusta.

Klikkaa painikkeesta, niin pääset kirjoittamaan kommenttisi ja lähettämään sen sähköpostitse lehden toimitukselle (tai lähetä viesti osoitteeseen yvary.fi@gmail.com):

Haluan lähettää kommentin tai mielipiteen!

YVA ry

Yva ry
Kytösuonpolku 3 C 28,
00300 Helsinki
Suomi
(+358) 044 599 4706
mail@yvary.fi
Osoitetietojen lähde YVA ry:n
jäsenrekisteri

Yva ry:n kannatusjäsenet

Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy	 Golder Associates	 SITOWISE
 EPV Tuulivoima	 KEMIJOKI OY	 SWECO
 FCG	 PÖYRY	 VAHANEN
 FINGRID	 RAMBOLL	 wpd think energy

Jos haluat peruuttaa tilauksen, klikkaa tästä.